

Projektbeskrivelse

Projekt navn: Etablering af et landbrugsprojekt i Liberia

BESKRIVELSE AF PROJEKTET

Projektbeskrivelse: Projektet består af fire overordnede dele: et *andelsprojekt*, et *uddannelsesprojekt*, et *landbrugsprojekt*, og et *sundhedsprojekt*. Om end de fire projekter er indbyrdes afhængige af hinanden for at kunne realiseres, er de dog selvstændige projekter med egne specifikke målsætninger og med eget selvstændigt budget.

Efter en lang borgerkrig er det blevet tid til at genopbygge det liberianske samfund. Liberia er et økonomisk fattigt land, men også et land der er rigt på folk, der ønsker at gøre noget aktivt for at forbedre deres egen situation og således være med til at genopbygge og udvikle deres land. Men der er et stort behov for muligheder og redskaber til at kunne gøre dette. Med en arbejdsløshedsprocent oppe omkring de 85% kan det være svært at finde ressourcerne til at gøre noget for sig selv. Der er et stort behov for tiltag og projekter, der giver liberianere mulighed for at gøre noget aktivt for sig selv. Det er sådanne muligheder Liberty Agriculture ønsker at tilbyde.

Landbrugssektoren er en vigtig brik i Liberias udvikling men også hvad angår konsolideringen af freden efter borgerkrigen. Som viseministeren for praktisk og teoretisk uddannelse i Liberia, Yonton B. Kesselly sagde, er mætte maver mere tålmodige, hvad angår politiske forandringer, end sultne. Endvidere spiller en udvikling og styrkelse af landbrugssektoren en væsentlig rolle i at overkomme Liberias afhængighedsforhold til international bistand. Som Liberias visepræsident, Joseph Boikai, sagde, vil en nation der ikke kan brødføde sig selv, aldrig være helt uafhængig af international hjælp.

Ved at etablere et *andelsprojekt* ønsker Liberty Agriculture at være med til at sætte gang i den landbrugsmæssige udvikling i Liberia. Dette vil vi gøre ved at give liberianske landbrugere de praktiske, teoretiske og fysiske redskaber, der er nødvendige for, at landbrug i Liberia kan blive et indkomst- og jobgenererende erhverv – og tilmed være med til at gøre Liberia mindre afhængig af hjælp udefra. Andelsprojektet vil stå for at etablere en række forskellige andelsforeninger, der er nødvendige for at kunne iværksætte en effektiv landbrugsproduktion. I første omgang vil det primært dreje sig om etableringen af en maskinpark og et "korn- og foderstofskompagni" til forarbejdning af afgrøder som fx. majs, ris og andre fødevarer. Med tiden kan der også blive tale om flere andelsforeninger, som fx. et andelsslakteri, -mejeri etc., afhængigt af hvilke behov der efterhånden opstår i forbindelse med landbrugsproduktionen. Andelsprojektet har et relativt langt sigte. Det er svært at sætte en specifik dato på hvornår, landbrugerne vil være i stand til at drive andelsprojektet, da en sådan dato afhænger af, hvorvidt de liberianske landbrugere har den nødvendige kapacitet til at drive andelsprojektet. Derfor er det svært at opstille målbare og tidsbestemte mål, hvis de også samtidig skal være specifikke og realistiske.

Uden relevant viden vil de liberianske landbrugere ikke have mulighed for at få det mest optimale ud af de tilbud, andelsprojektet vil tilbyde dem. Derfor er det vigtigt, at de får mulighed for at tage en målrettet og relevant uddannelse, der giver dem mulighederne og ressourcerne til at drage fordel af Liberias naturlige, landbrugsmæssige ressourcer, såvel som de fordele landbrugerne vil få gennem Liberty Agriculture's andelsprojekt.

Ved at etablere et *uddannelsesprojekt* vil Liberty Agriculture tilbyde liberianere en praktisk landbrugsuddannelse, de kan bruge her og nu. *Landbrugsskolen* vil henvende sig til såvel kvinder som mænd mellem 18 og 25 år, og det er et klart delmål på alle måder at fremme ligestilling. Uddannelsen vil være både teoretisk og praktisk og forventes at tage syv år. Efter syv år vil de færdiguddannede landbrugere have en fremragende uddannelse, der gør dem i stand til effektivt og bæredygtigt at drage fordel af Liberias landbrugsmæssige ressourcer. Syv år er lang tid at bruge på at uddanne sig, og det er vigtigt, at eleverne har mulighed for og lyst til at binde sig til uddannelsen i denne periode. Derfor vil Liberty Agriculture, i forbindelse med den praktiske del af uddannelsen, ansætte eleverne i et landbrug, som vi vil etablere. Dette landbrug vil på sigt være med til at skaffe penge til at finansiere andels- og uddannelsesprojekterne samt sundhedsprojektet. Eleverne vil, gennem deres ansættelse, få en betaling bestående af to dele: én del af betalingen vil gå til at dække deres omkostninger i forbindelse med uddannelsen; og én del vil blive sat til side på en opsparingskonto. Den anden del vil blive udbetalt når, og hvis, eleverne, som færdiguddannede landbrugere, ønsker at etablere deres eget landbrug. Pengene vil være øremærket omkostninger i forbindelse

med at opstarte deres eget landbrug, eventuelt i et nærmere geografisk bestemt område. Liberia står for tiden med det problem, at de unge, der lader sig uddanne, har en tendens til at fravælge tekniske og praktiske uddannelser til fordel for mere teoretiske universitetsuddannelser. Som følge heraf vælger mange unge også at forlade deres hjemegn og flytte ind til de større byer, fortrinsvist Monrovia. Efter endt uddannelse har de ikke meget incitament til at flytte tilbage til deres hjemegn, hvilket er med til at begrænse udviklingen af Liberia uden for de største byer. Derfor er det vigtigt at give unge et incitament til at tage tilbage til deres hjemegn, når de har taget en uddannelse og således være med til at udvikle disse områder. Ved at øremærke de færdiguddannede landbrugeres opsparing til omkostninger i forbindelse med etableringen af deres eget landbrug, og evt. i deres hjemegn, sikres det, at de engagerer sig i landbrug og er således med til at udvikle ikke kun deres hjemegn, men også den liberianske landbrugssektor.

Udover landbrugsskolen vil der også blive etableret en *grundskole*. Skolen vil henvende sig til børn i det område, Liberty Agriculture vil ligge i. Der vil i første omgang være tale om en skole op til sjette klasse som med tiden vil kunne udvides til også at undervise op til high school. Vi regner med at åbne begge skoler i efteråret 2008.

Ved at etablere et *landbrugsprojekt* ønsker Liberty Agriculture at give landbrugsskolens elever mulighed for at tjene penge – både under deres uddannelse, men også når de engang bliver færdige. Landbrugsprojektet vil stille jord og, i den udstrækning det er muligt og fordelagtigt landbrugsmaskiner, til rådighed for landbrugsskolens elever til brug i forbindelse med den praktiske del af uddannelsen. Disse landbrugsmaskiner vil være det første skridt mod etableringen af en maskinstation. I første omgang vil der være tale om, at disse maskiner tilhører Liberty Agriculture. Men med tiden vil disse maskiner blive overdraget til en andelsforening, ejet og drevet af landbrugerne selv.

Et fjerde projekt, som Liberty Agriculture vil engagere sig i, er etableringen af en *sundhedsklinik*. Ud over at sikre, at elever og landbrugere i forbindelse med Liberty Agriculture har adgang til lægehjælp, vil klinikken også være med til at bekæmpe udbredelsen af HIV/AIDS og malaria, begrænse børne- og fødselsdødeligheden, samt imødegå de generelle sundhedsrelaterede udfordringer lokalbefolkningen står overfor. Herunder vil det være oplagt også at sikre rent drikkevand, hvis der ikke allerede er det, i det område skolen kommer til at ligge i. Liberty Agriculture vil stille økonomi til drift og personale til rådighed for denne sundhedsklinik. Vi forhandler for tiden med en dansk læge som vi, i en periode vil sende til Liberia. Klinikkenes indsats og placering vil blive valgt i tæt samarbejde med Phebe Hospital, og hospitalet vil også kunne gøre brug af lægen.

På en netop overstået rejse til Liberia hvor formålet har været at vurdere mulighederne og behovet for at implementere Liberty Agriculture's landbrugsforetagende, indledte vi forhandlinger med blandt andre Phebe Hospital i Bong County omkring anvendelse af deres jord til at etablere vores landbrug. Phebe Hospital har en del jord – ca. 600 hektar – der vil kunne bruges til at drive landbrug på. Denne jord kan det tænkes, at Liberty Agriculture kan få lov til at gøre brug af i forbindelse med vores landbrug. Til gengæld for at gøre brug af Phebe Hospitals jord skal Liberty Agriculture være med til at forsyne hospitalet med mad til dets patienter.

I takt med at freden i Liberia konsolideres, ændrer Liberias status som nødhjælpsland sig også. Internationale donorer fokuserer nu i stigende grad på udvikling frem for nødhjælp. En af konsekvenserne af dette skifte for Phebe Hospital er, at de mister den fødevarestøtte, de hidtil har fået gennem WFP. Ved at lade Liberty Agriculture bruge deres jord, kan Phebe Hospital således sørge for mad til deres patienter.

Ved at placere landbruget og landbrugsskolen på Phebe Hospitals jord får Liberty Agriculture adgang til rigeligt med jord, til at kunne etablere et landbrug, der, på sigt, kan finansiere foretagendets forskellige aktiviteter. Phebe Hospitals jord ligger på den eneste asfalterede vej der forbinder hovedstaden Monrovia med resten af landet. Derfor vil landbruget have mulighed for at afsætte sine afgrøder på markedet i Monrovia mere eller mindre uafhængigt af regntidens indvirkning på Liberias infrastruktur i øvrigt. I regntiden bliver uasfalterede veje stort set ufarbare – især for store lastbiler. I umiddelbar nærhed af Phebe Hospitals jord (under 5 km) er der både et universitet med et omfattende landbrugsprogram (Cuttington University College (CUC)) såvel som et landbrugsforskningsinstitution (Central Agricultural Research Institute (CARI)). Begge disse institutioner er yderst positive i forhold til et muligt samarbejde hvad angår undervisere, undervisning, videndeling m.m.

På Phebe Hospitals jord ligger der en gammel spedalskhedskoloni. Om end beboerne i denne koloni – alle efterkommere af folk der led af spedalskhed – ikke længere lider af

spedalskhed, er det et relativt fattigt samfund. Denne koloni har en lille grundskole, men den bliver drevet af frivillige kræfter fra koloniens beboere, da der ikke er penge til at aflønne lærere. Når der er lærer nok, underviser de op til sjette klasse. Lige for tiden undervises der dog kun op til tredje eller fjerde klasse. Da Liberty Agriculture ønsker at etablere en grundskole som en del af projektet, forsøger vi at indgå i en dialog med kolonien og dens skolebestyrelse om muligheden for at styrke og udvikle spedalskhedskoloniens skole. Ved at etablere vores landbrug på Phebe Hospitals jord vil Liberty Agriculture også være med til at skaffe jobs til nogle af koloniens ca. 300 beboere.

Da Phebe Hospital mangler kvalificerede læger, har de, i forbindelse med vores målsætning om at etablere en sundhedsklinik og sende en læge ud for at arbejde på den, mulighed for at gøre brug af vores læge. Phebe Hospital er i den forbindelse villig til at stille en bolig til rådighed for Liberty Agriculture's læge.

Da Phebe Hospital ligger relativt tæt (ca. 15 km) på Liberias næststørste by (Gbarnga – ml. 50,000 og 100,000 indbyggere), er der rig mulighed for, at skolens elever selv kan sørge for et sted at bo, mens de tager deres uddannelse. Dermed kan uddannelsens omkostninger holdes nede, da der ikke skal sørges for studenterboliger til eleverne.

Om end de har brug for at blive renoveret, er der en del bygninger i og omkring Phebe, som Liberty Agriculture har mulighed for at gøre brug af til fx. administrator- og lærerboliger, samt undervisningslokaler.

Landbrugsprojektet vil blive drevet efter kommercielle principper. Det er meningen, at pengene fra landbruget på sigt skal kunne finansiere Liberty Agriculture's andre aktiviteter, såsom landbrugsskolen, klinikken, etableringen og vedligeholdelse af "korn- og foderstofskompagniet" og maskinstationen, m.m, samt betale lønnen til de elever, der arbejder på landbruget.

Indtil landbruget er produktivt nok til at kunne finansiere alle de forskellige aspekter af Liberty Agriculture's aktiviteter, er der behov for at søge økonomisk støtte fra donororganisationer. Det drejer sig om støtte til etableringen af landbruget, landbrugsskolen, børneskolen og sundhedsklinikken. Men med tiden vil finansieringen af disse dele blive overdraget til Liberty Agriculture og i sidste ende, vil driften af alle Liberty Agriculture's aktiviteter, gennem etableringen af andelsforeninger, blive overdraget til liberianerne selv. Således vil der som sådan ikke være én bestemt organisation der vil komme til at eje eller stå for driften af de tiltag Liberty Agriculture vil iværksætte. Ligeledes er det ikke meningen, at projekterne skal overdrages til vores partner i syd, men derimod skal de overdrages til de landbrugere Liberty Agriculture er med til at uddanne gennem oprettede andelsforeninger.

Efterhånden som landbrugernes viden og kapacitet opbygges vil der blive lagt op til, at landbrugerne, gennem etableringen af andelsforeninger, vil overtage driften af og kontrollen med Liberty Agriculture og dens forskellige aktiviteter. Til den tid vil Liberty Agriculture begynde at trække sig ud af projektet, i den omfang landbrugerne selv kan varetage opgaverne.

Lokal partner(e):

Liberty Agriculture vil, gennem DEM og Leve Børnene, indlede et tæt samarbejde med den lutherske kirke i Liberia (LCL). DEM har tætte forbindelser til denne kirke, og de har mange års erfaring med at gennemføre projekter sammen i Liberia. Leve Børnene har mange års erfaring med at arbejde med forskellige opgaver i forhold til børn og unge i udviklingslande. LCL er en markant aktør i det liberianske samfund – både på græsrodsniveau men også nationalpolitisk. De har en klar føling med, hvad der er behov for i det liberianske samfund, og de har også givet udtryk for vigtigheden af et omfattende landbrugsprojekt som det, Liberty Agriculture ønsker at etablere.

Liberty Agriculture er ikke en organisation og ønsker heller ikke at være det. Derfor kan vi ikke direkte få støtte fra fx. Danida eller andre multi- eller bilaterale donororganisationer. Men uden donorstøtte vil projektet have meget svært ved at blive sat i gang. Ved at indlede et samarbejde med DEM, Leve Børnene og LCL, håber vi dog at kunne overkomme denne forhindring. DEM, Leve Børnene og LCL vil samarbejde om at udvikle og etablere et landbrugsprojekt, og derefter bede Liberty Agriculture i tæt samarbejde med LCL og Phebe Hospital om at hjælpe med implementeringen af projektet. Ved på denne måde at få Liberty Agriculture, en decideret landbrugsvirksomhed til at hjælpe med implementeringen af projektet, sikres det, at landbruget og landbrugsskolen bliver så effektiv og produktiv som muligt. Blandt andre Phebe Hospital har i mange år haft et ønske om at bruge deres jord til at skabe en ekstra indtægt til hospitalet. Men hidtil har det blot været ved snakken, og de forventer ikke at

de selv kommer meget videre med disse planer i den nærmeste fremtid. Ved at give Liberty Agriculture adgang til jorden, vil Phebe Hospital få del i det udbytte vi vil være med til at producere. Om end det vil være LCL – og gennem dem Phebe Hospital – der vil være ansvarlige for at projektet gennemføres, er det et klart mål, at foretagendet, når tiden er moden, skal overdrages til landbrugerne gennem de med tiden etablerede andelsforeninger, uden DEMs, Leve Børnenes, LCLs eller andre organisationers indflydelse. Dette er alle de involverede parter indstillet på, og har også ønsket dette udfald velkommen.

OVERORDNEDE MÅL

Mål:

Andelsprojektet:

- At undervise landbrugsskolens elever i andelsbevægelsens fordele og muligheder, samt hvordan landbrugerne selv kan deltage i den demokratiske beslutningsproces.
- At projektet på sigt kan overtage dele af, og med tiden alle, landbrugsprojektets ansvarsområder.
- Andelsprojektet er lige så meget en hensigtserklæring, som det er reelt mål. Det er derfor svært at sætte dato på overtagelse, da en sådan dato afhænger af, hvor hurtigt landbrugsskolen og landbrugsprojektet kan opbygge landbrugernes kapacitet til at overtage landbrugsprojektet. Derfor er det svært at opstille målbare og tidsbestemte mål, hvis de også samtidig skal være specifikke og realistiske. Endvidere er mange af målene i og for sig aktiviteter.
- At etablere andelsforeninger der kan være med til at gøre liberianske landbrug så effektive og produktive som muligt.

Uddannelsesprojektet:

- Grundskolen:
  - o At tilbyde kvalificeret undervisning til lokalsamfundets børn.
  - o At etablere en skole op til sjette klasse, som på sigt kan udvides også at omfatte high school.
  - o Gennem undervisningen at fremme og sikre lige rettigheder og muligheder for piger og drenge.
  - o At leve op til de liberianske retningslinier for primær uddannelse.
  - o Gennem udvekslingsaftaler at opbygge et internationalt netværk.
  - o At skolen i 2020 skal være selvstændig og selvfinansierende.
- Landbrugsskolen:
  - o At tilbyde kvalificeret undervisning i bæredygtig og miljøvenlig tropelandbrug.
  - o At uddanne minimum 10 nye landbrugere om året, når skolen er fuldt udbygget.
  - o At de færdiguddannede landbrugere tjener markant flere penge efter uddannelsen end før de startede.
  - o At fremme ligestilling ved at tilbyde kvinder og mænd lige muligheder for at blive optaget på uddannelsen.
  - o At leve op til de liberianske retningslinier for praktiske uddannelser.
  - o Gennem udvekslingsaftaler med danske landbrugsskoler og interesseorganisationer at opbygge et globalt partnerskab.
  - o At skolen i 2020 skal være selvstændig og selvfinansierende.

Landbrugsprojektet:

- At give eleverne mulighed for at tjene penge under uddannelsen ved at dyrke afgrøder til det liberianske og internationale marked.
- At give elever og landbrugere adgang til relevante landbrugsmaskiner.
- At projektet i 2020 er selvfinansierende og overskudsgivende og dermed kan begynde at betale investorer tilbage.

Sundhedsprojektet:

- I samarbejde med Phebe Hospital at etablere en lægeklinik, der skal hjælpe med at bekæmpe HIV/AIDS, malaria, børne- og fødselsdødeligheden, samt imødekomme generelle sundhedsrelaterede udfordringer.

BÆREDYGTIG HANDEL OG PRODUKTIONSFORMER

Bæredygtighed:

Den liberianske jordbund er ikke alle steder den bedste til at dyrke afgrøder – der skal gødning af en art til at forbedre jordforholdene. Adgangen til naturlig gødning er, på den ene side, meget begrænset, og da den tilgængelige kunstgødning, på den anden side, er af tvivlsom kvalitet, er der behov for at tilpasse landbrugsproduktionen til de forhold, der

eksisterer i Liberia. Derfor vil undervisningen forsøge at finde det bedst mulige match mellem de mest produktive og de mest – lokalt og internationalt – efterspurgte afgrøder. Vi vil tilstræbe, at produktionen i så høj grad som overhovedet muligt vil være økologisk. Vores primære prioritet er dog, at sikre at landbruget bliver så produktivt som muligt, uden på nogen måde at sætte landbrugernes helbred eller miljøet på spil. Hvad der præcist bliver produceret, vil afhænge af de vurderinger, der kommer fra vores ekspert i tropelandbrug.

Liberity Agriculture vil i så vid udstrækning som overhovedet muligt benytte os af lokal arbejdskraft. Dette vil ikke blot være med til at holde lønomkostninger nede, det vil også sikre, at der er nogle kvalificerede ansatte til at overtage ledelsen af projektet, når Liberity Agriculture trækker sig ud.

ADDITIONALITET

Additionalitet: For at kunne etablere de forskellige dele af Liberity Agriculture's aktiviteter er det nødvendigt med donorstøtte.

Landbruget: Liberias landbrugssektor og -ministerium arbejder stadig på at komme tilbage i fuld sving efter borgerkrigen. Således er der ikke meget hjælp at hente her i forhold til information og statistik om jordbundsforhold, afgrøders produktivitet, osv. Derfor vil det første stykke tid i landbruget gå med at prøve sig frem for at finde frem til de mest indbringende afgrøder og landbrugsmetoder. Dette vil foregå ved hjælp af "trial and error"-metoden, som er relativt omkostningsfuldt. I denne periode er det derfor vigtigt, at landbruget får tilført penge udefra indtil landbruget bliver bæredygtigt i sig selv. Endvidere skal en del af landbrugsproduktionen overdrages til Phebe Hospitals patienter. Indtil landbruget har en overskudsproduktion stor nok til at afse en del af høsten til Phebe Hospital, har landbruget brug for økonomisk hjælp. Indtil landbruget har en overskudsproduktion stor nok til at kunne betale eleverne for deres arbejde, har landbruget ydermere brug for økonomisk støtte til at dække lønomkostningerne. For at kunne gøre landbruget så produktivt og effektivt som muligt, er der brug for at indføre landbrugsmaskiner i produktionen. Disse maskiner har landbruget også brug for økonomisk hjælp til at anskaffe.

Skolerne: Indtil landbruget tjener nok penge til at finansiere driften af skolerne, har skolerne brug for økonomisk hjælp til at rehabilitere nødvendige bygninger, købe undervisningsmateriale og betale lærerlønninger.

Klinikken: Indtil landbruget tjener penge nok til at finansiere driften af klinikken og betale personalets lønninger, har klinikken brug for økonomisk hjælp.

BEMÆRKNINGER TIL PROJEKTETS FORVENTEDE UDVIKLINGSEFFEKT(ER)

Bemærkninger til Projektet vil være med til at:

- udviklingsseffekt:
- Bekæmpe fattigdom ved at give liberianere muligheden for at tage en uddannelse, der vil gøre dem i stand til selv at forbedre deres økonomiske situation.
  - Sikre en grundlæggende uddannelse til liberianerne.
  - Fremme ligestillingen mellem kvinder og mænd og give kvinder og mænd lige rettigheder og lige muligheder.
  - Bekæmpe og forebygge HIV/AIDS, malaria, børne- og fødselsdødelighed, samt imødekomme generelle sundhedsrelaterede udfordringer.
  - Sikre en miljøvenlig og bæredygtig udvikling af den liberianske landbrugssektor.
  - Styrke og udvikle civilsamfundet, samt at give den enkelte mulighed for at deltage i den politiske beslutningsproces.
  - Opbygge og vedligeholde et globalt netværk, hvor landbrugere på tværs af landegrænser kan udveksle erfaringer og viden.